

Warszawa, 21 lipca 2023 r.

Stanowisko Komisji Praw Człowieka przy Krajowej Izbie Radców Prawnych

Komisja Praw Człowieka KIRP pragnie wyrazić zaniepokojenie sposobem potraktowania przez krakowską Policję pacjentki, która zażyła tabletkę o skutku poronnym. Sprawa Pani Joanny została w ostatnich dniach szeroko opisana w mediach, dlatego zbędne jest powtarzanie w tym miejscu znanych i przytoczonych przez nią faktów¹.

Komisja Praw Człowieka zwraca uwagę, że polskie prawo karne nie penalizuje działań kobiet, które same u siebie dokonały (w praktyce - farmakologicznie) przerwania ciąży (zob. art. 151 i 152 Kodeksu karnego; dalej: k.k.). Dlatego działania Policji, które polegały na zatrzymaniu telefonu komórkowego pacjentki w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z art. 151 i 152 k.k. – w sytuacji braku widoków na postawienie jej takich zarzutów – zostały uznane przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy za bezprawne².

W ocenie Komisji Praw Człowieka za wysoce naganne oraz budzące poważne wątpliwości prawne uznać należy inne represyjne czynności podjęte przez Policję względem pacjentki – powtórzmy – osoby, której nie można było i nie można postawić zarzutu karnego.

Sprzeciw Komisji Praw Człowieka budzi sposób przeprowadzenia czynności przeszukania u pacjentki, którą funkcjonariusze Policji zmuszali do rozebrania się do naga w atmosferze i warunkach urągających godności ludzkiej oraz intymności pacjenta.

Komisja pragnie przypomnieć, że Kodeks postępowania karnego wymaga, aby przeszukanie lub zatrzymanie rzeczy nastąpiło z zachowaniem umiaru i poszanowania godności osób, których czynność ta dotyczy. Oznacza to, że dokonanie przeszukania osoby związane z koniecznością zdjęcia z niej odzieży jest dopuszczalne tylko na zasadzie wyjątku i związanej z tym niezbędnej konieczności. Czynności te zostały podjęte wobec Pani Joanny w sytuacji, w której – zdaniem Sądu – „nawet nie było widoków na stawianie jej zarzutów”.

Poważne wątpliwości budzi także udostępnienie Policji informacji wrażliwych pacjentki przez lekarza psychiatrę oraz upowszechnienie publiczne danych dotyczących pacjentki przez Komendę Miejską Policji w Krakowie oraz Komendanta Głównego podczas konferencji prasowej z punktu widzenia poszanowania jej prawa do życia prywatnego.

Komisja pragnie również zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy o Policji, „Policjanci w toku wykonywania czynności służbowych mają obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka”. Trudno tymczasem mówić o respektowaniu tego standardu, gdy pacjentka podsumowując interwencję policjantów może ją nazwać jedynie jako „upokorzenie”³.

Mając to na względzie Komisja Praw Człowieka KIRP apeluje do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz samorządu lekarskiego o wyjaśnienie tej sprawy, wyegzekwowanie odpowiedzialności i wyciągnięcie wniosków na przyszłość. Jest to konieczne dla zapewnienia należytego poszanowania praw człowieka w Polsce, a przede wszystkim przywrócenia zaufania kobiet do państwa i jego organów oraz zapewnienia poczucia wolności decydowania kobiet o sobie w granicach obowiązującego porządku prawnego i wolności od strachu przed niezgodnymi z prawem działaniami aparatu ścigania.

¹ Zob. wywiad z Panią Joanną w: „Wysokie Obcasy” z 15.07.2023 r.

² Zob. postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w II Wydziale Karnym z dnia 12 czerwca 2023 r.

³ Zob. wywiad z Panią Joanną w: „Wysokie Obcasy” z 15.07.2023 r.